

Vastaus valtuustoaloitteeseen uusien sivistyskeskusten selvittäminen Etelä- ja Itä-Porvooseen

Kasvun ja oppimisen lautakunta 20.08.2026 § 74

Valmistelu ja lisätiedot

perusopetus- ja lukiokoulutusjohtaja Jari Kettunen ja direktör för svenskspråkig grundläggande utbildning och gymnasieutbildning Rikard Lindström, etunimi.sukunimi@porvoo.fi

Kaupunki kiittää valtuustoaloitteesta sekä siinä esitetyistä näkökulmista, jotka koskevat perusopetuksen palveluverkon kehittämistä tilanteessa, jossa lapsimäärät vähenevät ja toiminnalliset edellytykset muuttuvat.

Aloitteessa esitetään kaksikielisten sivistyskeskusten mallia keinona turvata lähipalvelut, tehostaa tilankäyttöä ja vahvistaa kieliryhmien välistä yhteistyötä Etelä- ja Itä-Porvoossa. Aloitteessa viitataan myös muiden kuntien kokemuksiin ja todetaan, ettei lainsäädäntö sinänsä estä kielirajat ylittäviä ratkaisuja.

Porvoon kaupunginvaltuusto on tehnyt päätöksen 18.3.2026 § 18 Ilolan koulun lakkauttamisesta 1.8.2028. Kaupunginvaltuusto päätti lisäksi 17.6.2026 § 46 osana talouden vakauttamisohjelmaa Epoon koulun toiminnan lakkauttamisesta 1.8.2028 alkaen sekä koulun oppilaaksiottoalueen liittämisestä osaksi itäistä palvelualueutta. Päätös perustui oppilasmäärien kehityksen, taloudellisten vaikutusten, palveluverkon kokonaisuuden ja vaihtoehtoisten ratkaisujen arviointiin. Molempien päätösten valmistelussa tehtiin myös lapsivaikutusten arviointia Porvoon kaupungin ohjeistusten mukaisesti.

Kaksikielisten sivistyskeskusten perustamista Etelä- ja Itä-Porvooseen aloitteessa esitetyllä tavalla tulee arvioida seuraavien kokonaisvaltaisten näkökulmien kautta:

1. Palveluverkkoratkaisuja koskevat ajantasaiset päätökset

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkoa on Porvoossa tarkasteltu 2020-luvulla useita kertoja ja siitä on päätetty viime vuosina laajojen väestöennusteisiin, talouteen, tiloihin ja pedagogisiin tarpeisiin perustuvien selvitysten pohjalta. Näiden kokonaisratkaisujen katsotaan edelleen ohjaavan palveluverkon kehittämistä, eikä rinnakkaisten tai erillisten aluekohtaisten selvitysten käynnistämistä pidetä tässä vaiheessa tarkoituksenmukaisena.

Kaupunginvaltuuston kesällä 2026 tekemä päätös Epoon koulun toiminnan lakkauttamisesta perustui palveluverkon, oppilasmäärien, taloudellisten vaikutusten sekä vaihtoehtoisten ratkaisujen kokonaisarviointiin. Päätöksenteon yhteydessä arvioitiin myös

mahdollisuuksia järjestää alueen palveluita nykyisistä ratkaisuksista poikkeavalla tavalla. Käytettävissä olevien selvitysten perusteella ei kuitenkaan katsottu olevan perusteita käynnistää uusia investointeja tai palveluverkon laajentamiseen liittyviä hankkeita alueella. Aloitteessa esitettyjä ratkaisuja ja niiden edellytyksiä on arvioitu useaan otteeseen osana kaupungin palveluverkkotarkasteluja sekä Epoon koulua koskevaa valmistelua vuonna 2026. Käytettävissä olevien selvitysten perusteella ei ole ilmennyt sellaisia uusia toiminnallisia, taloudellisia tai tilallisia perusteita, jotka edellyttäisivät uuden erillisen suunnittelu- ja kustannusselvityksen käynnistämistä.

Aloitteessa viitataan alueen kaavoituksen, rakentamisen edellytysten sekä kaupungin strategisten linjausten muutoksiin. Kaupunki on arvioinut myös näiden muutosten merkitystä palveluverkon kehittämisen näkökulmasta. Käytettävissä olevien tietojen perusteella kaavoituksen eteneminen, alueiden kehittämiseen liittyvät suunnitelmat tai muut toimintaympäristön muutokset eivät kuitenkaan muuta johtopäätöstä siten, että uuden erillisen suunnittelu- ja kustannusselvityksen käynnistäminen kaksikielisistä sivistyskeskuksista olisi perusteltua.

2. Oppilasmäärien kehitys ja taloudelliset reunaehdot

Oppilasmäärien lasku sekä suomen- että ruotsinkielisessä perusopetuksessa edellyttää kaupungilta erityistä huomiota toiminnan laadun turvaamiseen, ryhmäkokojen ja henkilöstöresurssien sopeuttamiseen sekä olemassa olevien tilojen tehokkaaseen ja tarkoituksenmukaiseen käyttöön. Uusien laajojen suunnitteluhankkeiden käynnistäminen ei tässä tilanteessa ole taloudellisesti perusteltua, eikä se tukisi kaupungin talousarvion eikä investointiohjelman tavoitteita.

3. Toiminnalliset ja pedagogiset näkökohdat

Vaikka yhteisten tilojen ja yksittäisten yhteistyöratkaisujen toteuttaminen voi tuoda hyötyjä, uusien kaksikielisten sivistyskeskusten perustaminen edellyttäisi laajoja muutoksia johtamisessa, organisaatorakenteissa, henkilöstöjärjestelyissä sekä arjen toimintakäytännöissä. Näiden muutosten huolellinen valmistelu vaatisi pitkäjänteisyyttä ja organisatorista vakautta, joita ei tässä vaiheessa voida riittävästi varmistaa erityisesti pienemmissä ja maantieteellisesti hajautuneissa yksiköissä. Porvoon kaupungin opetussuunnitelman lähtökohtana on ollut se, että oppilas saa laadukasta opetusta omakielisessä opetusryhmässä pätevien opettajien johdolla. Kaksikielisen opetuksen toteuttaminen ja johtaminen samassa ryhmässä ja yhden rehtorin alaisuudessa vaatii opettajalta kelpoisuutta toimia opettajana molemmilla kielillä.

4. Sannäs skolan ja Grännäsin koulun tilalliset edellytykset

Sannäs skolan tontin ja koulun lähialueiden mahdollisuuksia lisärakentamiseen on selvitetty, eikä selvitysten perusteella ole tunnistettu realistisia edellytyksiä koulurakennuksen laajentamiselle kyseisellä tontilla tai sen välittömässä läheisyydessä. Selvitysten mukaan tontin nykyinen rakennusoikeus on käytetty, urheilukentän alue on joen tulva-aluetta, läheinen hiekkaharju on vesien imeytysaluetta ja pohjoisen puolen yksityinen peltoalue on

vedenjakelualueetta. Tämä rajoittaa merkittävästi mahdollisuuksia sijoittaa alueelle uutta koulutoimintaa tai laajentaa toimintaa sivistyskeskusmallin edellyttämällä tavalla.

Grännäsin koulun osalta oppilasmäärien kehitys ja nykyinen rakennuskanta eivät mahdollista lisäryhmien sijoittamista olemassa oleviin tiloihin. Jotta koulu voisi vastaanottaa uusia ryhmiä, koulun yhteyteen olisi välttämätöntä rakentaa erillinen lisärakennus vähintään kolmen opetusryhmän tarpeisiin. Tämä tarkoittaisi merkittävää investointia, joka ei ole perusteltu nykyisessä taloudellisessa tilanteessa eikä palveluverkkotarkastelun kokonaisuudessa.

Kaupunginvaltuusto on Epoon koulua koskevan päätöksenteon yhteydessä arvioinut myös alueen tulevia palveluratkaisuja. Käytettävissä olevien selvitysten mukaan nykyinen rakennuskanta ei mahdollista lisäryhmien sijoittamista ilman erillistä lisärakennusta. Tämä edellyttäisi merkittävää investointia, jota ei ole katsottu perustelluksi oppilasmäärien kehityksen, kaupungin taloudellisen tilanteen eikä palveluverkkoratkaisujen kokonaisuuden näkökulmasta. Kaupunginvaltuuston tekemä päätös Epoon koulun lakkauttamisesta perustuu olemassa olevan palveluverkon hyödyntämiseen. Käytettävissä olevien selvitysten perusteella ei ole katsottu olevan riittäviä toiminnallisia, taloudellisia eikä tilallisia perusteita Grännäsin koulun laajentamiselle tai uuden kaksikielisen sivistyskeskuksen toteuttamiselle.

5. Yhteistyön kehittäminen nykyisissä rakenteissa

Kaupunki suhtautuu myönteisesti joustaviin ja tarkoituksenmukaisiin yhteistyömuotoihin suomen- ja ruotsinkielisen opetuksen välillä silloin, kun ne ovat pedagogisesti, toiminnallisesti ja taloudellisesti perusteltuja. Yhteistyötä voidaan jatkossakin kehittää esimerkiksi valinnaisaineissa, tilojen käytössä tai tukipalvelujen järjestämisessä nykyisten päätösten ja toimintamallien puitteissa ilman uusia organisatorisia rakenteita.

Suomen- ja ruotsinkielisten koulujen välillä tehdään tiivistä yhteistyötä tällä hetkellä muun muassa Hinthaaran sivistyskeskuksessa, Kanteletalossa ja Kulloon sivistyskeskuksessa.

Aloitteessa esitettyjä tavoitteita, kuten kieliryhmien välisen yhteistyön lisäämistä, yhteisten tilojen tarkoituksenmukaista käyttöä sekä palveluiden yhteensovittamista, voidaan edistää myös nykyisissä rakenteissa ilman uusia organisatorisia ratkaisuja tai merkittäviä investointeja. Yhteistyön edelleen kehittäminen olemassa olevassa palveluverkossa on tässä vaiheessa tarkoituksenmukaisempi ja kustannustehokkaampi vaihtoehto kuin uusien kaksikielisten sivistyskeskusten suunnittelu.

Johtopäätös

Edellä esitetyn perusteella erillisen suunnittelu- ja kustannusselvityksen käynnistämiseksi uusista kaksikielisistä sivistyskeskuksista Etelä- ja Itä-Porvoossa ei ole tässä vaiheessa riittäviä toiminnallisia, taloudellisia eikä tilallisia edellytyksiä.

Aloitteessa esitetyjä ratkaisuja ja niiden edellytyksiä on arvioitu useaan otteeseen osana kaupungin palveluverkkotarkasteluja sekä Epoon koulua koskevaa valmistelua vuonna 2026. Käytettävissä olevien selvitysten sekä niihin liittyneiden lapsivaikutusten arviointien perusteella ei ole ilmennyt sellaisia uusia toiminnallisia, taloudellisia tai tilallisia perusteita, jotka edellyttäisivät uuden erillisen suunnittelu- ja kustannusselvityksen käynnistämistä.

Kaupunginvaltuusto on vuonna 2026 tehnyt palveluverkkoa koskevia päätöksiä, jotka osaltaan linjaavat alueen koulupalveluiden tulevaa kehittämistä. Päätökset perustuvat laajaan valmisteluun, laajoihin vaikutusten arviointiin sekä käytettävissä olleisiin selvityksiin. Sekä Grännäsin että Sannäsin alueiden osalta käytettävissä olevissa selvityksissä ei ole tunnistettu sellaisia toiminnallisia, taloudellisia tai tilallisia edellytyksiä, jotka puoltaisivat uusien kaksikielisten sivistyskeskusten suunnittelun käynnistämistä tai niihin liittyvien investointien valmistelua.

Aloitteessa esitetyjä tavoitteita voidaan edistää tarkoituksenmukaisesti nykyisessä palveluverkossa kehittämällä edelleen kieliryhmien välistä yhteistyötä sekä yhteisten resurssien käyttöä. Aloite ei siten anna aihetta lisätoimenpiteisiin.

Liite

Uusien sivistyskeskusten selvittäminen Etelä- ja Itä-Porvooseen, valtuustoaloite

Suomenkielisen koulutusjaoston pöytäkirjanote 19.8.2026 § 59

Suomenkielisen koulutusjaoston 19.8.2026 59 § pöytäkirjamerkintä,

Kevin Servin

Ruotsinkielisen koulutusjaoston pöytäkirjanote 18.8.2026 § 54

Sivistysjohtaja

Kasvun ja oppimisen lautakunta antaa yllä olevan vastauksenaan valtuustoaloitteeseen uusien sivistyskeskusten selvittäminen Etelä- ja Itä-Porvooseen ja lähettää asian edelleen kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Pykälä tarkastetaan heti.

Käsittely

Anella Ahokas jätti Nina Pauloahon kannattamana seuraavan muutosesityksen: ” Esitän, että valtuustoaloitteen vastauksena annettu selvitys "uusien sivistyskeskusten selvittäminen etelä- ja itä-Porvooseen" palautetaan uuteen valmisteluun. Selvityksen tulee olla konkreettinen ja sen tulee perustua ajantasaisiin faktoihin, ei pelkkiin vanhoihin arvioihin esim sivistyskeskuksen investointien kustannuksista tai oppilaiden kuljetushinnoista. Selvityksessä tulee ottaa huomioon ja esittää myös sivistyskeskuksen aiheuttamat synergiaedut ja niiden taloudelliset vaikutukset. Myös saaristolisän vaikutus asiaan on huomioitava. Grännäsin sivistyskeskuksesta tehty selvitys (7.9.2022) ei ole enää ajantasainen. Esimerkiksi siinä mainittua väestönsuojan rakentamisvelvoitetta ei enää ole. Myöskin vuoden 2022 selvityksen moduulin hinta-arvio tulee tarkistaa

kilpailutuksen kautta, jotta löydetään paras vaihtoehto. Selvityksessä tulee ottaa huomioon perustuslain, perusopetuslain ja Lasten oikeuksien sopimuksen säädökset lasten tasavertaisesta kohtelusta mm. Lähikouluperiaatteen, koulumatkojen pituuden ja lasten yhdenvertaisuuden suhteen.”

Äänestettiin asian käsittelyn jatkamisesta tai asian palauttamisesta uudelleen valmisteltavaksi.

Asian palauttamisen puolesta uudelleen valmisteltavaksi äänestivät 3- (Anella Ahokas, Nina Pauloaho ja Jari Oksanen) ja asian käsittelyn jatkamista äänestivät 7 (Tapani Eskola, Hilikka-Leena Orava, Eeva Hyttinen, Juha Jokinen, Malin Lönnroth, Hanna Lönnfors, Nikolai von Veh). Mertsii Ärling äänesti tyhjää. Lautakunta päätti jatkaa asian käsittelyä äänin 7-3.

Anella Ahokas ja Nina Pauloaho jättivät asiasta eriävän mielipiteen asian käsittelyn jatkamisesta, jonka sisältö oli sama kuin palautusesitys.

Keskustelua varsinaisesta asiasta ei syntynyt jatkokäsittelyn aikana.

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta päätti yksimielisesti antaa yllä olevan vastauksenaan valtuustoaloitteeseen uusien sivistyskeskusten selvittäminen Etelä- ja Itä-Porvooseen ja lähettää asian edelleen kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Pykälä tarkastettiin heti.

Kaupunginhallitus 14.09.2026
864/00.02.03/2026

Kaupunginjohtajan pyynnöstä vastausta aloitteeseen on täydennetty kokoamalla alla olevaan esitykseen ne konkreettisimmat syyt, joiden perusteella kasvun ja oppimisen lautakunnan kaupunginhallitukselle tekemä vastausesitys tulisi hyväksyä. Lautakunnalle tehdyn valmistelun tavoin myös alla oleva jatkovalmistelu on tehty perusopetus- ja lukiokoulutusjohtajien toimesta.

Lasten määrän väheneminen

Porvoon perusopetusikäisten lasten määrä vähenee lähivuosina. Nykyiset koulunsa aloittavat ikäluokat ovat pienempiä kuin lähivuosina perusopetuksen päättävät ikäluokat. Syntyvyyden lasku jatkuu, eikä muuttoliike kompensoi vähenemää kuin osittain. Sivistysverkkoselvityksen (2024) ennusteiden mukaan suomenkieliset ikäluokat ovat lähivuosina noin 350 oppilaan suuruisia, kun ne ovat viime vuosina olleet yli 400 oppilaan suuruisia. Tämä tarkoittaa keskimäärin yli 50 oppilasta vähemmän ikäluokkaa kohden verrattuna viimeiseen kymmeneen vuoteen. Vastaavasti ruotsinkieliset ikäluokat ovat lähivuosina noin 20 lasta pienempiä kuin viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Oppilasmäärien vähentyessä nykyinen kouluverkko ja olemassa olevat koulutilat vastaavat hyvin ennakoituun palvelutarpeeseen. Keskusta-alueen kouluihin vapautuu lähivuosina tilaa, mikä mahdollistaa palvelujen järjestämisen nykyisissä, hyväkuntoisissa koulukiinteistöissä. Uusien koulutilojen rakentaminen tai olemassa olevien kiinteistöjen merkittävä laajentaminen haja-asutusalueilla ei näin ollen ole palvelutarpeen eikä kaupungin talouden näkökulmasta tarkoituksenmukaista.

Valtuustoaloitteessa esitettiin ratkaisuksi itäiselle ja eteläiselle alueelle sivistyskeskusten rakentamista alueellisten palvelujen turvaamiseksi. Vaihtoehtojen toteuttamisedellytyksiä on selvitetty, mutta niiden toteuttamiselle ei ole tunnistettu toiminnallisia, tilallisia eikä taloudellisia perusteita.

Sannäs skola

Itäisellä alueella on Ilolan koulun kiinteistön vuokrasopimuksen jatkamisen valmistelun yhteydessä selvitetty mahdollisuutta keskittää suomenkieliset perusopetuspalvelut Sannäs skolanin yhteyteen. Selvityksen perusteella ratkaisu ei ole toteutettavissa, koska koulun tontilla tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole mahdollisuutta tarvittavaan lisärakentamiseen. Tämän vuoksi alueen palvelujen keskittäminen Sannäs skolaniin ei ole realistinen vaihtoehto.

Grännäs skola

Myös eteläisen alueen koulutuspalvelujen keskittämistä Grännäs skolanin yhteyteen rakennettavaan sivistyskeskukseen on tarkasteltu. Nykyisten oppilasennusteiden mukaan koulun oma oppilaaksiottoalue käyttää lähivuosina käytännössä täysimääräisesti koulun nykyiset tilat, jotka on mitoitettu kuudelle opetusryhmälle. Mahdollinen sivistyskeskusratkaisu edellyttäisi siten lisärakentamista tai erillisiä lisätiloja.

Valtuuston 17.6.2026 tekemän päätöksen liitemateriaaleissa tarkasteltiin vaihtoehtoisia ratkaisuja lisätilojen järjestämiseksi. Vaihtoehtoina olivat parakkiratkaisu ja moduulirakennus. Vuoden 2022 kustannustasossa parakkiratkaisun vuosikustannukseksi arvioitiin yli 100 000 euroa ja moduuliratkaisun vuosikustannukseksi noin 150 000 euroa. Näiden lisäksi aiheutuisi perustamis- ja kunnallisteknisiä kustannuksia. Ratkaisujen kustannuksia pidettiin korkeina suhteessa saavutettavaan hyötyyn.

Yhteenveto

Kokonaisarvion perusteella sivistyskeskusten toteuttaminen Sannäsiin tai Grännäsiin ei vastaa kaupungin pitkän aikavälin palvelutarvetta. Oppilasmäärien kehitys ei tue uusien tilojen rakentamista, ja nykyinen palveluverkko pystyy vastaamaan ennakoituun palvelutarpeeseen ilman uusia investointeja. Lisäksi tarkastellut vaihtoehdot edellyttäisivät merkittävää lisärakentamista ja lisäkustannuksia ilman, että ne ratkaisisivat tunnistettua palvelu- tai tilatarvetta.

Edellä esitetyin perustein viranhaltijat eivät esitä sivistyskeskushankkeiden jatkovalmistelua Sannäsiin tai Grännäsiin.

Liite
Valtuustoaloite

Kaupunginjohtaja
Kaupunginhallitus päättää antaa yllä olevan vastauksenaan
valtuustoaloitteeseen ja antaa vastauksen tiedoksi
kaupunginvaltuustolle.

Päätös tarkastetaan heti.